

*Олександр Афонін,
президент Української асоціації
видавців та книгорозповсюджувачів*

ЗВІТ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ Правління Благодійної організації "Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів" за період з 24 лютого 2011 року до 16 лютого 2012 року

Шановні колеги!

Згідно з вимогами Статуту УАВК ми проводимо чергові щорічні збори членів Асоціації з метою заслуховування звіту Правління про його роботу в минулому році та затвердження програми дій і бюджету на 2012 рік.

Нинішні звітні збори — дев'ятнадцяті за рахунком, а всього за час існування УАВК відбулося 26 загальних зборів. Оцінюючи рік, що минув, можна коротко резюмувати — незважаючи ні на що, ми продовжуємо існувати — і книговидання, й Асоціація. А те, що рік був не з простих, навіть на фоні всіх попередніх, що ми вже прожили, є очевидним.

Постійний моніторинг ситуації з книгою і станом книжкового ринку, який проводиться Правлінням, засвідчив, що кардинальних позитивних змін у ставленні владних структур до української книги як одного з основних секторів інформаційного простору держави не відбулося. І хоча після зміни керівника Держкомтелерадіо України контакти Асоціації з Комітетом в особистісному плані поліпшилися, однак, як виявилось, це не додало ваги самому Комітету, оскільки наші спільні ініціативи залишалися Адміністрацією Президента та Кабміном без відповідного реагування.

Свідченням тому є замороження Державним казначейством України (нині — Державною казначейською службою України) розрахунків не тільки з учасниками програми "Українська книга", а й з виконавцями регіональних видавничих програм, замовлених місцевими державними адміністраціями. Як результат — сумарна заборгованість Мінфіну перед видавцями за вже виконану й оформлену документально відповідно до чинного законодавства роботу становила близько 20 млн грн.

Не краща ситуація і з закупівлею книг для поповнення фондів бібліотек за рахунок коштів державного бюджету. Останній раз Мінкульт отримував їх у 2008 році. На 2012 рік у бюджеті було заплановано на цю мету 20 млн грн, однак з останнього варіанта Державного бюджету України на 2012 рік, підписаного Президентом України, ця сума була вже вилучена.

Соціальні конфлікти, що перманентно потрясли країну протягом минулого року, падіння купівельної спроможності населення не могли не позначитися на обсягах продажу такого соціально вразливого мистецького продукту, яким є вітчизняна книга.

Попередній аналіз, зроблений УАВК, свідчить в цілому про зменшення прибутковості видавництва, як і обсягів продажу фізичної книги. Образно кажучи, менше книг за

вищою ціною. Однак у більшості видавництв зростання ціни відбулося не за рахунок підвищення рентабельності, а за рахунок зростання накладних витрат.

Однією з не менш суттєвих причин зменшення продажів примірників книг є продовження з боку влади, в особі Кабінету Міністрів України, політики ігнорування книги як вагомого фактора впливу на розвиток людської особистості, культури, суспільства, економіки держави. В уявленні фінансово-економічного блоку уряду книга залишається суто предметом матеріального виробництва, а не мистецько-інтелектуальним продуктом. Отже, Мінфін вважає вирішення проблеми популяризації книги і читання серед різних вікових груп і прошарків населення України несвоєчасним і непотрібним для нашої країни.

І це при тому, що споживання вітчизняної книги населенням України відстає від Росії та Білорусі в чотири—п'ять разів, а від країн Західної Європи — у сім—вісім разів. Це підтверджується і статистикою друку Книжкової палати України, яка свідчить про те, що динаміка є негативною. Падіння сумарного річного доробку всіх українських видавництв за назвами, порівняно з 2010 роком, становило 4,6%, а щодо "успішного" 2008 року — 10,5%, а за накладом відповідно 11,2% і порівняно з 2008 — 31,2%. Зменшується середній наклад кожної назви. За підсумками 2010 року він становив 1998 пр., а у 2011 уже 1885 пр.

Дехто любить посилаючись на те, що наклади зменшуються за рахунок значно зростаючого відвідування "книжкових полиць" у мережі Інтернет. Однак мушу вас переконати, що якщо і "заходять" читачі, то далеко не на її український сегмент і не за українською книгою, оскільки вона там присутня суто номінально, якщо не брати до уваги підручники, які, з порушеннями чинного законодавства, на сайтах не розміщують тільки лінійні.

Вітчизняна книга — це лакмусовий папірець, за яким визначається духовне, культурне, інтелектуальне здоров'я нації. Спираючись на озвучений мною фактаж, можна з абсолютною впевненістю сказати, що саме видавці є одним із небагатьох бар'єрів, який, усупереч політиці офіційної влади, ще намагається стримувати прогресуючий процес моральної, культурної та інтелектуальної деградації нації й держави.

На жаль, минулий рік не приніс ніяких нових надбань щодо створення у державі повноцінного центрального органу влади або хоча б достатньо укомплектованого підрозділу, який би опікувався галуззю не фрагментарно, а в комплексі, мав інтелектуальний і фінансовий потенціал для розроблен-

ня та реалізації стратегії її розвитку, вбачаючи в цьому створення для України реальних можливостей виходу на нові технічно-технологічні рубежі, зміщення акцентів у перспективах її розвитку на створення сучасної наукомісткої виробничої продукції, а не на вкладання грошей, зароблених на експорті природних ресурсів і сировини, у закупівлю товарів ширивжитку іноземного виробництва.

По суті, наша Асоціація була й залишається єдиною в країні, причому, підкреслюю, недержавною структурою, яка, попри все, намагається відслідкувати процеси, які відбуваються в галузі, і, в міру своїх сил та можливостей, впливати на перебіг подій. Вона залишається тією організацією, що рухає галузь уперед, зупиняючи намагання державних службовців і народних депутатів "покрассити" життя українського видавничого загалу через ускладнення його існування. І, на щастя, у більшості випадків нам поки це вдається як у загальному плані, так і в конкретних ситуаціях, коли неприємні колізії виникають в окремих видавництвах.

Отже, у 2011 році Правління УАВК працювало в такому складі:

1. Олександр Васильович Афонін — президент Асоціації.
2. ТОВ "Видавничий центр "Академія" — Василь Іванович Теремко, віце-президент УАВК.

Члени Правління:

3. Видавнича група "ВНВ" — Олександр Володимирович Поляков.
4. ТОВ "Видавнича група "А.С.К." — Олег Васильович Сичевський.
5. ТОВ "Генеза" — Олексій Павлович Дубас.
6. ТОВ "Знання" — Володимир Іванович Карасьов.
7. ДНВП "Картографія" — Ростислав Іванович Сосса.
8. ДСВ "Мистецтво" — Ніна Дмитрівна Прибєга.
9. ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан" — Богдан Євгенович Будний.
10. ТОВ "Видавництво "Ранок" — Віктор Володимирович Круглов.
11. Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля" — Олег Борисович Шпільман.
12. ТОВ "Видавництво "Фоліо" — Олександр Віталійович Красовицький.
13. Книжкова палата України імені Івана Федорова — Микола Іванович Сенченко.

ДСВ "Освіта" вийшло зі складу Правління Асоціації за власним бажанням.

Улітку для вирішення питань, пов'язаних із необхідністю підтримання ділового відносин з Міжнародною асоціацією видавців та підготовкою Міжнародного семінару з авторського права, що проводився за організаційної участі УАВК, рішенням Правління до його складу було кооптовано Володимира Семеновича Пузікова як представника ТОВ "Грані-Т".

Упродовж року відбулося десять засідань Правління, на яких розглянуто понад сорок питань, які запланувались, та тих, що виникли в процесі роботи.

Серед розглянутих питань були, зокрема, такі: про розроблення стратегічної програми розбудови вітчизняної видавничої галузі та завдання з її лобювання в органах влади; про роботу Правління УАВК зі створення каталогу книготорговельних організацій України; про економічний стан галузі за підсумками 2010 року; про стан боротьби з виробниками традиційного та електронного контрафакту; про участь членів УАВК у заходах "Книжкового арсеналу" та його підтримку з боку Асоціації; про підписання Меморандуму про співпрацю УАВК із мережею книгарень "Є"; про організацію зустрічі Правління УАВК з керівництвом КМДА для обговорення питань популяризації читання серед мешканців столиці та сприяння розвитку суб'єктів видавничої справи; про стан реалізації програми "Українська книга";

про відновлення діяльності Міжвідомчої комісії зі сприяння розвитку національного книговидавництва при Кабінеті Міністрів України; про участь представників УАВК у засіданні Гуманітарної ради при Президентові України; про участь УАВК у проведенні Міжнародного семінару з питань ролі авторського права у розвитку книговидавництва; про організацію та проведення видавничо-бібліотечної наукової конференції "Книга і бібліотека в контексті часу"; про ставлення УАВК до проекту Закону України "Про національний культурний продукт"; про популяризацію УАВК у професійних середовищах гуманітарної сфери держави; про проект "Концепції національно-культурної програми популяризації вітчизняної книговидавничої продукції та читання на 2013—2017 роки"; про можливість та необхідність створення на базі УАВК видавничо-індустріального комітету; про стан виконання членами УАВК Закону України "Про обов'язковий пірмірник документів"; про положення щодо експертного оцінювання книготорговельних мереж.

Зрозуміло, що всі ті питання, якими доводилося займатися протягом року, неможливо втиснути лише до Переліку засідань Правління. Оперативна робота залишається начебто поза полем зору широкої громадськості.

У 2011, як і в попередні роки, значна кількість питань обговорювалась і вирішувалась у робочому режимі — шляхом телефонного та електронного узгодження, що значно скорочувало час на прийняття відповідного рішення.

Головними напрямками діяльності Правління минулого року були: збереження режиму пільгового оподаткування для суб'єктів видавничої справи, і в першу чергу — для видавців та книжкової торгівлі; забезпечення активного захисту суб'єктів видавничої справи, їхніх прав за рахунок удосконалення законодавства; недопущення неправових дій щодо видавництва з боку фіскальних служб, представників органів державної влади і місцевих державних адміністрацій; проведення системного аналізу економічного стану галузі в умовах кризи та розроблення рекомендацій для членів УАВК; підтримання зв'язків з міжнародними спорідненими організаціями країн Європи та СНД; інформаційне забезпечення членів УАВК щодо основних подій, що відбуваються у видавничому середовищі; сприяння популяризації української книги і читання усіма доступними Асоціації методами; вжиття заходів щодо захисту прав автора і видавця, боротьба із незаконним копіюванням книг видавництв — членів УАВК; організація просвітницької роботи серед членів УАВК та їхнє навчання з питань електронної книги і стандартів традиційної книги.

На перший погляд, дев'ять напрямів роботи — і все. Однак кожен з них вимагає значної буденної рутинної роботи, постійного щоденного "сканування" законодавчого, нормативного та інформаційного простору, моніторингу видавничого середовища і тих процесів, що відбуваються в ньому та навколо нього. Лише так можна забезпечити виконання тих завдань, які стоять перед Асоціацією й реалізація яких допомагає виживати в непростих умовах видавничому бізнесу в Україні.

Безперечно, одним із головних напрямів діяльності Правління УАВК є збереження режиму пільгового оподаткування. Просто до відома. У звіті керівника однієї з найпотужніших видавничих асоціацій країн світу, Німецького біржового союзу, за минулий рік було відзначено як найбільше досягнення — збереження пільгової ставки ПДВ у 7%, яку уряд Німеччини намагався скасувати у зв'язку з кризою. Торік і нам потрібно було докласти зусиль, щоб зупинити просування народними депутатами проекту Закону України, який, на їхню думку, в разі запровадження, міг би призвести до "розвою" української культури загалом і книговидавництва зокрема.

Не буду деталізувати текст проекту Закону "Про національний культурний продукт", однак зазначу, що ним передбачалося з 1 січня 2012 року ліквідувати існуючі пільги для суб'єктів видавничої справи і вишикувати їх у величезні черги до так званих "експертних" комісій, які мали, мабуть, не задарма, визначати, до якої з трьох категорій "національного продукту" віднести ту чи іншу книгу. І саме завдяки Асоціації цей проект вдалося зупинити. Для цього знадобилося три прес-конференції, кільканадцять виступів у пресі, участь у двох засіданнях Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності, численних переговорах з депутатами різних фракцій. Суттєвим елементом боротьби стало і засідання "круглого столу", організоване з приводу проекту в рамках минулорічного Форуму видавців у Львові, а також виступи в пресі окремих членів Асоціації, зокрема Олександри Коваль як керівника громадської організації "Форум видавців", видавництв "Кальварія" (Анетта Антоненко), "Видавництво Старого Лева" (Мар'яна Савка).

Питання податкових пільг є наріжним каменем у будівлі національної видавничої справи і тому повинно лягти в основу "Державної цільової національно-культурної програми популяризації вітчизняної книговидавничої продукції та читання на 2013—2017 роки", яку сьогодні лобіює Правління. Усім вам відомо, що згідно з Податковим кодексом України режим пільгового оподаткування для галузі закінчується 1 січня 2015 року. Однак протягом усього часу дії пільг вони жодним чином не підтримувалися ні системними діями влади з розвитку інфраструктури галузі, ні організаційними заходами з популяризації книги і читання, ні фінансово-інвестиційними заходами щодо забезпечення доступу суб'єктів видавничої справи до кредитних ресурсів та створення протекціоністських умов для залучення з інших сфер бізнесу коштів у галузь. Тому було б абсурдом, розробивши таку збалансовану програму щодо повернення книги в українське суспільство, на третьому році її реалізації ліквідувати пільговий режим оподаткування.

Минулого року Правління зробило цілу низку кроків, намагаючись "навернути" органи влади, зокрема Президента України та Кабінет Міністрів України, до поліпшення існуючого законодавства щодо вітчизняної книги і читання. Це звернення до Президента України з проханням внести до розгляду на засіданні Гуманітарної ради питання нинішнього стану видавничої справи та шляхів її розвитку, до Кабінету Міністрів з проханням повернутися до розгляду і внесення до Закону України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" доповнень у частині, що стосується книжкової торгівлі, а також підготовленого УАВК спільно з Асоціацією українських банків і Держкомтелерадіо України ще в 2008 році до розгляду проекту Постанови Кабінету Міністрів України "Про спеціальний режим фінансової підтримки суб'єктів видавничої справи". Однак жодної позитивної реакції на наші звернення ми не отримали. Навіть обіцянка тодішнього заступника Голови Адміністрації Президента України Ганни Герман під час нашої з нею короткої розмови донести позицію УАВК до Президента України та Гуманітарної ради, як її секретаря, залишилася обіцяною. Єдине, що вдалося зробити Асоціації спільно з Держкомтелерадіо, це відновити роботу Міжвідомчої комісії з питань сприяння розвитку вітчизняного книговидавництва та книгорозповсюдження з її новопризначеним керівником — міністром освіти і науки, молоді та спорту України Д. Табачником.

Не буду проводити ретельний аналіз самого засідання, однак зазначу, що було прийняте рішення замість двох програм (Держкомтелерадіо та Мінкульту) з популяризації вітчизняної книгодрукувальної продукції та читання, які, навіть не будучи затвердженими, "почили в Бозі", розробити концепцію єдиної програми, а потім і саму програму, спря-

мовану на досягнення цієї мети. Кабмін відреагував на рішення Комісії розпорядженням про підготовку Концепції Програми. Після тривалих дебатів спільними зусиллями УАВК і Держкомтелерадіо був підготовлений компромісний проект. Ви всі мали можливість з ним ознайомитись. Однак, після узгодження з усіма зацікавленими міністерствами, ми нашоюхнулися на фінансово-економічний блок уряду в особі Мінфіну та Мінекономіки, які відхилили Концепцію, заявивши про недоцільність і несвоєчасність такої програми. Але після проведення Асоціацією прес-конференції в УНН та виступів у кількох ЗМІ Мінфін і Мінекономіки все ж погодились розглянути Концепцію. Зараз вона знаходиться в Кабміні, і з нашого боку потрібен потужний публічний тиск на Кабмін, щоб вона була затверджена, а протягом першого півріччя необхідно розробити реальну широкомасштабну програму, куди б увійшли в логічній послідовності всі ті питання, які вимагають вирішення і які, у разі затвердження програми, зможуть дати серйозний поштовх розвитку галузі.

Протягом минулого року Правління проводило роботу із захисту членів Асоціації від неправових дій з боку фіскальних структур, органів державної влади, місцевих адміністрацій тощо. На запити окремих видавництв у різні інстанції було підготовлено понад 50 листів. Переважна більшість наших звернень дала позитивні результати, які задовольнили членів Асоціації.

Залишається поки що невирішеним одне серйозне питання — повернення видавцям книг, вивезених з книгарні "Сяйво". Наші звернення до столичних органів МВС, запити через народних депутатів поверталися до нас з відповіддю про те, що це цивільна справа, органи правопорядку займаються розслідуванням не будуть, і цю проблему потрібно вирішувати через позови видавництв до суду, що постраждали від рейдерської атаки. Однак хто в цьому випадку буде відповідачем, це не їхня проблема. Тому Правління звернулося з цим питанням до Генерального прокурора й отримало відповідь, що Генеральною прокуратурою доручено провести розслідування у згаданій справі. Очікуємо результатів і, як завжди, будемо вас про них інформувати.

Протягом року, за який звітує Правління, ним постійно аналізувалася динаміка змін у видавничій галузі, її економічний і фінансовий стан. На основі отриманих від вас даних готувалися аналітичні записки з висновками і рекомендаціями, з якими кожен із вас мав можливість ознайомитись. Єдине, що перешкоджало, — це інертність самих видавців щодо подання даних на запит Асоціації й втрати часу і грошей на те, щоб отримати кілька цифр від видавництв. Соромно про це говорити, однак окремим членам Асоціації мені доводилося телефонувати до п'яти разів, оскільки без даних кількох провідних видавництв, що становлять значний відсоток в обсягах продукування книги, аналіз буде некоректним, тобто не відповідатиме дійсності.

Тому ще раз прошу вас, колеги, коли отримаєте запит з табличкою, витратьте, будь ласка, 15 хвилин, заповніть її і надішліть електронною поштою на адресу УАВК, а разом подивіться й на динаміку вашого власного підприємства.

Правління й надалі проводитиме дослідження стану книжкового ринку, поступово розширюючи палітру показників. Наприклад, дуже важливо зараз знати, яка частка видань, що вийшли друком протягом року, реалізується за квартал, півріччя, рік, а скільки залишається на полицях складу і йде на макулатуру. Який відсоток ваших видань забезпечує власне існування існування вашого видавництва, а яка частина виступає "валізою без ручки". Який середній строк повернення обігових коштів, вкладених вами у видавничі проекти. На підставі цих даних ми, залучаючи спеціалістів, спробуємо розробити рекомендації, як покращити ці показники, а, відповідно, й збільшити рентабельність підприємств — членів УАВК.

Наступний напрям, який намагалося розвивати Правління, — це підтримання зв'язків зі спорідненими громадськими організаціями країн Європи та СНД. Минулий рік у цьому плані став досить успішним. Представники УАВК були учасниками декількох зустрічей, що відбулись у другій половині 2011 року. У вересні, під час Московської книжкової виставки, відбулося три різних засідання, на які ми були запрошені. Перше — це конференція, присвячена проблемам розвитку книжкового ринку Росії, організована Російським книжковим союзом, під час якої ми мали можливість отримати багато цікавої й корисної інформації про стан книговидання у РФ. Другий захід — засідання Правління АСКР, присвячене розгляду порівняльної характеристики книжкових ринків країн СНД, і третій захід — нарада керівників видавничих асоціацій, на якій було розглянуто проблему покращення стосунків між громадськими організаціями та попередньо обговорено питання можливості створення Консультативної Ради видавців СНД. Варто додати, що нещодавно в Мінську відбулася нарада представників видавничих громадських організацій і підписана угода про створення такої Консультативної ради. Інтереси українського видавничого світу в ній буде представляти наша Асоціація.

Крім уже згаданих подій і зв'язків масштабу СНД, УАВК була ще представлена у жовтні 2011 року на міжнародній дискусії за програмою Біржового союзу Німеччини та Геґе-інституту щодо підвищення кваліфікації спеціалістів видавничої сфери, а також на Асамблеї Міжнародної асоціації видавців, де УАВК було надано статус постійного члена цієї престижної організації видавців світу. Одним із перших позитивів, який засвідчив визнання світовим видавничим співтовариством нашої Асоціації як рівноправної, став Міжнародний семінар "Роль авторського права у процесі розвитку видавничої галузі", проведений за організаційної участі Всесвітньої організації інтелектуальної власності, Міжнародної асоціації видавців, Державної служби інтелектуальної власності України та нашої Асоціації. Усі присутні на семінарі відзначили його надзвичайну корисність і високий рівень експертів, що виступали перед видавничою аудиторією.

Не можна залишити поза увагою і таку подію, як другий вихід у європейський видавничий світ представників нашої Асоціації завдяки, в основному, зусиллям членів УАВК Анетти Антоненко та Елеонори Сімонової ("Нора-друк") як ініціаторів та реалізаторів проекту "Більше країн — більше книжок". Мова йде про листопадовий візит до Франції на запрошення Міністерства культури Франції та Національного інституту книги Франції за підтримки Посольства Франції в Україні і Французького культурного центру керівників видавництва "Нора-друк", "Кальварія", "Фоліо", "Грані-Т", "Ніка-центр", громадської організації "Книжковий простір".

У ході візиту відбулися переговори з низкою французьких видавництв, зустрічі та обмін професійною інформацією про книжкові ринки наших країн і перспективи подальших контактів з представниками керівництва Національного інституту книги, Національного інституту Франції, інших державних інституцій та громадських організацій.

Думаю, у своїх виступах ви доповните мою інформацію. Однак, як завжди, на бочку меду обов'язково знайдеться ложка дьогтю. На початку року надійшло повідомлення з Міжнародної асоціації видавців, що наш внесок як повноправних її членів у 2012 році становитиме вже не 770, а 5000 швейцарських франків. А це — майже 13% минулорічного бюджету Асоціації. Ми підготували відповідний лист із проханням переглянути розмір нашого внеску щодо його суттєвого зменшення, оскільки він є непідйомним для УАВК з точки зору її фінансового стану та стану галузі загалом. Очікуємо результатів.

Що стосується такого напрямку діяльності Правління УАВК, як інформаційне забезпечення, ми намагалися протягом року повідомляти про всі актуальні події, явища, доку-

менти, які потрапляли в наше поле зору і могли представляти інтерес для вас. Можливо, ми щось десь і пропустили, однак досить часто у нас виникають підозри, що ці повідомлення більшість членів Асоціації взагалі не читає. Принаймні складається таке враження, коли ми звертаємося до вас із проханням надати свої пропозиції чи доповнення до тих чи інших документів, планів, заходів, проектів.

Мають місце випадки, коли члени Асоціації, змінюючи свої електронні та поштові адреси, номери телефонного зв'язку, забувають поінформувати нас про це, а потім виникають непорозуміння — звинувачення в тому, що їх не поінформували про ту чи іншу подію або захід. На щастя, комп'ютер фіксує не тільки дату, а й час (до секунд), коли і на яку адресу було відправлено ту чи іншу інформацію.

Окрім цього, всі загальнодоступні документи ми розміщуємо на сайтах uabooks.info і "Кассіопея". Однак нам хотілося б знати, якої інформації ви потребуєте, для того, щоб формувати пакетні дані і, за потреби, відсилати тим членам Асоціації, які її можуть використати для поліпшення своєї діяльності. Дуже хочеться, щоб зв'язок між вами і УАВК був двостороннім і щоб хоча б іноді після отримання потрібних даних нам повідомляли про це.

Щодо популяризації української книги та читання, на сьогодні Правління робить все від нього залежне, щоб донести через засоби масової інформації та наші сайти до свідомості людей і влади нашу занепокоєність станом і першого, і другого, оскільки фінансової основи для створення окремих програм на державному рівні ми не маємо. Тому нині докладаємо всіх зусиль, щоб домогтися затвердження вже неодноразово згадуваної Державної цільової програми, яка передбачатиме комплекс дій, жорстко спрямованих саме на популяризацію книги та читання. Сподіваюся, що нам вдасться довести це питання до позитивного завершення. Однак, щоб програма була дійсно ефективною, ми чекаємо від вас цікавих, навіть, на перший погляд, фантастичних пропозицій для включення в програму.

Минулого року Правління проводило роботу щодо запобігання несанкціонованому копіюванню книг як традиційних паперових, так і електронних. Однак, на жаль, успішною її назвати не можна. Питанням контрафакту були присвячені дві прес-конференції — у УНІАН і УНН. Щодо несанкціонованого використання контенту окремих сайтів, зокрема таких, як "Школа", "Освіта", "Щоденник" та інших, ми неодноразово зверталися до Генеральної прокуратури та МВС, однак всі розслідування закінчувались, як тільки листи з Генпрокуратури і Міністерства внутрішніх справ потрапляли в регіональні управління МВС. Таке враження, що це "чорні діри", оскільки жодної конкретної відповіді, окрім повідомлень, що листи пересилаються по інстанції, ми на наші запити не отримали. Аналогічна доля спіткала і звернення до Президента України з цього самого приводу. Відправлене для розгляду Адміністрацією Президента до МВС, а МВС — до київських, обласного та миського управлінь МВС, воно ними було також проігноровано. Єдина державна структура, яка відреагувала на наш лист щодо контрафактної продукції, — це Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, яке направило в регіональні управління освіти, з посиланням на наше звернення, інструктивного листа про заборону використання піратських підручників і посібників у навчальному процесі й про те, як відрізнити оригінали від копій.

Питання боротьби з контрафактною друкованою продукцією розглядалися та обговорювалися під час Міжнародного семінару з авторського права у видавничій діяльності, що пройшов торік у жовтні. Зарубіжні експерти, присутні на ньому, підкреслили, що організоване та ефективне протистояння піратству можливе лише за умов прерогативної участі в ньому держави та органів із забезпечення виконання законів у цій царині.

Тому одним із головних завдань для УАВК у нинішньому році є спонукання влади до конкретних дій на "фронтах" несанкціонованого копіювання піратами легальної видавничої продукції як у паперовому, так і в електронному виконанні.

Ще один напрям діяльності Правління — просвітницька робота серед членів УАВК та підвищення кваліфікації видавців. Протягом минулого року було проведено п'ять семінарів. Один — спільно з Книжковою палатою України імені Івана Федорова з проблем авторського права в царині цифрових видань і книжкових стандартів, три — спільно з членом УАВК Києво-Могилянською академією, присвячені широкому спектру проблем, пов'язаних з електронною книгою, — від її створення до продажу, та спільно з Держкомтелерадіо України — семінар з ведення бухгалтерського обліку у видавництвах відповідно до вимог Податкового кодексу України.

І знову ж таки, на жаль, хоч семінари, скажімо, з електронної книги, проводилися безоплатно для членів Асоціації, однак великого ентузіазму щодо участі в них ми з вашого боку не помітили. Не отримали ми і заявок на запит щодо того, якою мусить бути тематика наступних семінарів і що вас цікавить з того, що може сприяти вдосконаленню вашої діяльності та підвищенню її ефективності.

На нинішній рік, правда, надійшло дві пропозиції щодо проведення семінарів з питань: редагування з урахуванням особливостей сучасної стилістики української мови та правопису з Інститутом української мови НАН України; ведення бухгалтерського обліку електронних видань.

Якщо попередні заявки на участь у них надішлють хоча б по 20 видавництв, такі семінари будуть проведені в попередньо узгоджений і зручний для вас час.

Тепер щодо основних напрямів діяльності Асоціації на поточний рік, які виносяться для обговорення Правлінням:

I. Розроблення і лобіювання, затвердження і введення в дію з 1 січня 2013 року Комплексної "Державної цільової національно-культурної програми популяризації вітчизняної книговидавничої продукції та читання на 2013—2017 роки", в якій передбачити конкретні заходи і строки їхньої реалізації в напрямах:

- пролонгації податкових пільг після 1 січня 2015 року;
- запровадження спеціального режиму фінансової допомоги видавничій сфері через пільгове кредитування;
- створення преференційних умов інвестування вільних коштів з інших вітчизняних сфер бізнесу у видавничу, зокрема у розвиток книжкової торгівлі;
- створення у друкованих та електронних ЗМІ на постійній основі рубрик, програм, циклів передач, присвячених книзі і читанню;
- забезпечення виділення фіксованого відсотка щорічних бюджетних асигнувань з бюджетів усіх рівнів на поповнення фондів бібліотек та відміну тендерних процедур при проведенні ними цих закупівель;
- проведення загальнодержавних конкурсів читання серед дітей різних вікових груп та тестування дітей на їхнє вміння читати;
- створення умов для активної та ефективної популяризації української книги за межами нашої країни;
- розбудови національних книготорговельних мереж на приватній, комунальній та державній основі (муніципальна книжкова торгівля) з внесенням відповідних змін до Закону України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" тощо.

Розроблення та реалізація такої програми з відповідним фінансовим ресурсом дає змогу, вперше за 20 років доби незалежності, впритул підійти до комплексного розвитку видавничої справи як сучасної культурної індустрії, а не сектору натурального господарства Європи епохи Середньовіччя.

II. Систематизація боротьби з контрафактом.

Дії піратів вже переходять будь-які межі. І все це, до останніх подій, пов'язаних із блокуванням урядових і президентських сайтів, відбувалося за мовчазної згоди правоохоронних органів і структур. Ми сподіваємося, що хоч зараз почнеться рух щодо поступового наведення ладу в питанні захисту авторських і суміжних прав. Для цього потрібно докласти зусиль і нам, щоб був у потрібному контексті доопрацьований Закон України "Про авторське право і суміжні права", визначені правові рамки щодо електронного контенту, розроблені механізми цивілізованих розрахунків за його використання споживачами за принципами, притаманними європейським країнам. За своє треба боротись.

III. Напрямок, який має внутрішньоасоціативне спрямування, і суть його полягає в структуризації діяльності Асоціації як такої.

Нині УАВК доводиться "обертатися" в колі подій, явищ, законодавчих та нормативних документів, напрямів життя суспільства, яке становить вже не 90 і навіть не 180 градусів, а майже всі 360. До останнього часу охоплення всього цього простору і вирішення нагальних питань було, в основному, завдяки зусиллям дуже нечисельного штату Асоціації. Однак будь-яка людина має певні фізичні межі, за якими вона просто неспроможна контролювати процес.

Тому на засіданні Правління було прийняте рішення, що нинішній рік повинен стати роком структурної розбудови Асоціації. Потрібно виділити кілька основних напрямів діяльності і створити для реалізації визначених завдань робочі групи, до яких пропонується увійти членам Асоціації, предметно зацікавленим у розвитку і просуванню того чи іншого напрямку діяльності. За кожною робочою групою буде закріплений, за її вибором, один із членів Правління, який відповідатиме і звітуватиме за виконане. Робочі групи можуть бути різні — це і виставкова діяльність, і міжнародні зв'язки та популяризація української книги за межами країни, і робочі групи за жанровими нішами — дитяча, освітня, художня література з їхніми особливостями. Для кожної з робочих груп потрібно буде розробити власний формат і регламент, програму чи план послідовних дій. Ми не виключаємо навіть можливості реєстрації в перспективі на базі робочих груп і "під покрівлю" Асоціації комерційних підприємств з надання платних послуг у тих чи інших видах діяльності, пов'язаних із видавничою справою.

Це непроста робота, вона вимагатиме додаткових зусиль і часу, однак за неї необхідно братись. Асоціація стала вже настільки помітним явищем у видавничому середовищі, і не тільки України, що не "розправляти крила", не розширювати сферу впливу вона просто не має права.

Ми очікуємо від вас з цього приводу конкретних пропозицій, ідей, варіантів і методів цієї структурної розбудови УАВК. Всі вони будуть ретельно аналізуватись і запускати-ся в роботу. Сподіваємося вже сьогодні почути деякі з них.

Надійшов в редакцію 20 лютого 2012 року